

Nr 141.

Av herr **Lindgren**, *angående minskning av statsdepartementens antal.*

I statsverkspropositionen har chefen för finansdepartementet, beträffande statens utgifter i allmänhet anfört bl. a., att en minskning i besparingssyfte av statsdepartementens arbetskrafter bör kunna underlättas genom *mindre förskjutningar mellan departementen och vissa centrala verk*, och att härför två vägar äro framkomliga, nämligen dels decentralisering i sådana fall, där nuvarande regeringsärenden förberetts av centralt verk ur synpunkter, likartade med dem, som måste i departementen anläggas, dels utsträckning av föredragning i statsrådsberedning genom tjänstemän från vederbörande beredande verk likaledes därest dessa föredragande icke representera »en alltför speciell fackkunskap liksom ej heller utpräglad verksintressen» — en omskrivning, som ingenting annat betyder än att verkets beredning bort ske efter likartade synpunkter som inom departementen. Det måste ifrågasättas, huruvida ej under sådana förhållanden även i dessa senare fall lika mycket eller mera kunde vinnas genom att också på den tillämpa decentraliseringsprincipen, såvida ej meningen är att på omväg införa den departementalreform, som tidigare föreslagits men avböjts såsom icke förenlig med svenska förvaltningsprinciper av beprövat värde. Vid ett godkännande från riksdagens sida av decentraliseringsförslagen torde därför böra tillika uttalas en önskan om förslag och åtgärder till decentraliseringens fullföljande i större utsträckning med undvikande av verksföredragning i statsrådsberedning. Att en dylik utvidgad decentralisering i många fall icke är möjlig utan vissa lagändringar, är uppenbart, särskilt beträffande ärenden, som falla under handelsdepartementet, men av desto större vikt är det, att Kungl. Maj:t snarast möjligt verkställer utredning och framlägger förslag.

Departementschefen har däremot icke velat upptaga förslag om minskning av statsdepartementens antal, ehuru denna väg till förenkling och besparing borde vara minst lika givande som den av honom förordade. Visserligen har frågan gjorts till föremål för undersökningar, men resultatet av dessa ha blivit rent negativt, och dock vill det synas, som just den väg, departementschefen varit inne på och som tidigare i motion vid riksdagen påyrkats, nämligen sammanslagning av handels- och kommunikationsdepartementen till ett departement, bort vara särdeles framkomlig. Departementschefen medger själv, att den fördelning av handelsdepartementets ärenden på andra departement, vartill preliminärt förslag uppgjorts, kunde

vara lämplig, men han finner huvudskälet för handelsdepartementets bibehållande ligga däri, att dettas ärenden böra sammanhållas inom en och samma ram och att vinsten av dess indragning, som bleve dels en besparing av omkring 100,000 kr., dels ett sammanförande av sjöfartsärendena med övriga trafikärenden, icke uppväges av den förlust, som bleve med indragningen förenad, och som skulle bestå däri, att dels en väl kvalificerad personal med möjlighet till ständig kontakt med näringslivet stode till förfogande för alla förberedande traktatsförhandlingar, dels och främst att den ledamot av regeringen vore i tillfälle att oavlåtligt följa själva dessa förhandlingar, vilken sedan skulle hava ansvaret för resultatet av dem.

Granskar man närmare dessa båda skäl torde visa sig att intetdera äger någon bärkraft eller beviskraft. Att handelsdepartementets administrativa personal skulle, mera än vare sig en motsvarande avdelning av utrikesdepartementet eller kommerskollegiet, vara särskilt »väl kvalificerad med möjlighet till ständig kontakt med näringslivet», måste på det allvarligaste betvivlas. Samtliga dessa verk rekryteras ur samma källa och i den mån speciella krafter erfordras kunna de lika väl placeras i vilket som helst av dessa verk. Alldeles detsamma gäller om departementschefen: bleve det utrikesministern som skulle svara inte blott som nu för det formella avslutandet av traktaten utan också för dess materiella resultat, så hade han lika stor möjlighet att följa de förberedande förhandlingarnas gång på detta viktiga område som någonsin ett handelsdepartements chef, helst som han redan nu, beträffande alla andra traktater har att svara för deras både formella avslutande och avsedda praktiska resultat. Delvis annorlunda kunde saken ställa sig, om handelsdepartementschefen själv vore näringsidkare eller i sin borgerliga gärning utanför statsrådet vore med näringslivet och dess män nära förbunden, men dels lär det alltjämt bliva politici, som erhålla denna departementschefsbefattning, om den bibehålles, dels få heller icke fördelarna av att hava en dylik departementschef överskattas på bekostnad av de uppenbara administrativa olägenheterna; därjämte kan ju tagas under övervägande, huruvida ej personbehovet kunde på annat sätt tillgodoses.

Ej heller de skäl, som tidigare anförts för ett fristående handelsdepartements inrättande, hava visat sig motsvaras av verkligheten. Så länge Sverige fasthåller vid näringsfrihetens princip och staten icke får eller bör ingripa ledande eller i större skala reglerande på näringslivet, lär det också vara fullt tillräckligt, att frågor om näringslivet beredas av kommerskollegiet materiellt och avgöras av Kungl. Maj:t, i den mån så erfordras, på fördragning av en departementschef, som icke uteslutande är hänvisad till dessa ärendens handläggning och som även därigenom lätt föranledes att söka utsträcka statens ledning av näringslivet på ett sätt, som icke vore med dess frihet och välfärd förenligt.

Då det sålunda synes önskvärt, att frågan om handelsdepartementets indragning toges under förnyat övervägande, och då denna fråga torde kun-

na behandlas, oavsett om och på vad sätt de enligt statsverkspropositionen redan nu tilltänkta personalindragningarna och ärendesomflyttningarna komma att genomföras och verka, hemställer jag,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa ny utredning och för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna må föranleda, om sådan ändring i lagen om statsdepartementen, att dessas antal måtte minskas och därvid särskilt tillses, huruvida ej, i samband med utsträckt överflyttande till verkens avgörande av vissa nuvarande regeringsärenden, handelsdepartementet kunde med annat förenas eller indragas.

Stockholm den 22 januari 1926.

And. Lindgren.
